

Meervoudig ruimtegebruik

Kansen voor duurzame energie én natuur

Meervoudig ruimtegebruik

Waarom?

We willen veel met schaarse ruimte:

- energie opwekken,
- wonen,
- recreëren,
- land verbouwen.

Hoe benutten we ruimte en laten we de activiteiten en wensen elkaar **aanvullen**?

Voorbeeld: **natuurinclusieve energietransitie.**

Zo niet...

Maar het kan ook anders

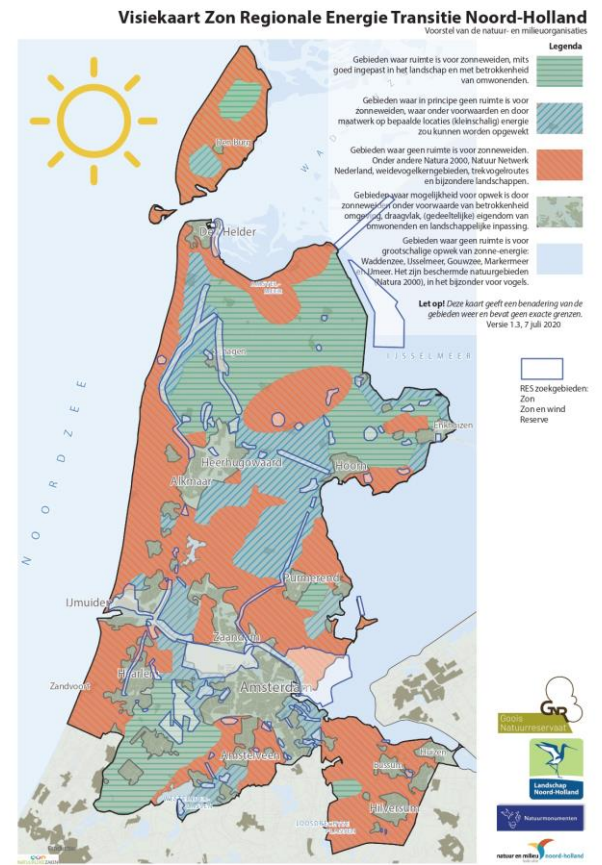

Locatiekeuze zonneparken

Meerwaarde voor natuur: hoe dan?

- Combineer met landbouw (zijaanzicht inkleden)
- Combineer met recreatie, educatie en gebruik
- Versterk de natuur

Inrichting en ontwerp

Meerwaarde voor natuur: hoe dan?

Zorg voor een natuurlijke afscheiding i.p.v. een hek:

- Sloten met natuurlijke oevers
- Houtwallen

Zuidopstelling i.p.v oost-west -> biodiversiteit

Beplantingsplan, **beheerplan!**

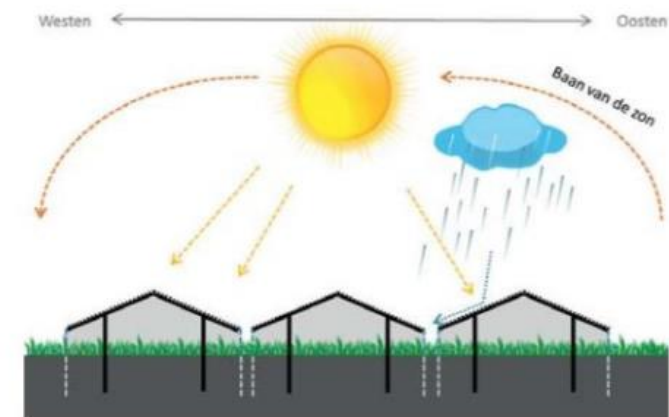
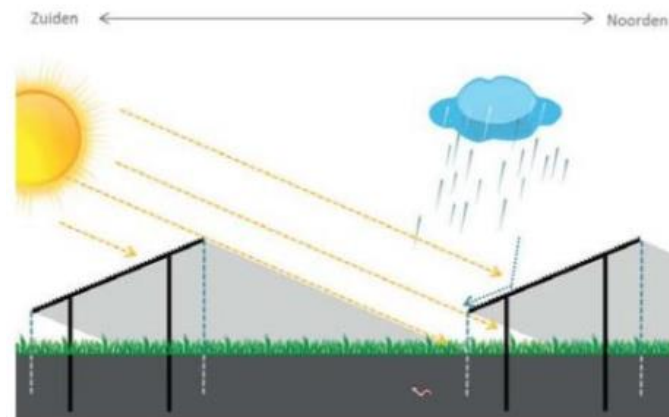

Meerwaarde voor natuur: hoe dan?

Meer diverse flora

Voldoende licht en water op de bodem geeft diverse plantenbedekking

- Vermijd oost-west opstellingen
- Minimaal 2 meter ruimte tussen de panelen

Meerwaarde voor natuur: hoe dan?

Betere bodemkwaliteit

Laat voedselrijke bodems verschrallen

- Geen bemesting meer!
- Hoogste diversiteit bij **maaien en afvoeren**

Foto: © Scheifes, Rinske en Gerben de Vries. 'Natuur en Landschap in de RES'. *De Natuur en Milieufederaties*, 6 oktober 2020.

Voorbeeld: Energietuinen

Combineren met recreatie, educatie, gebruik

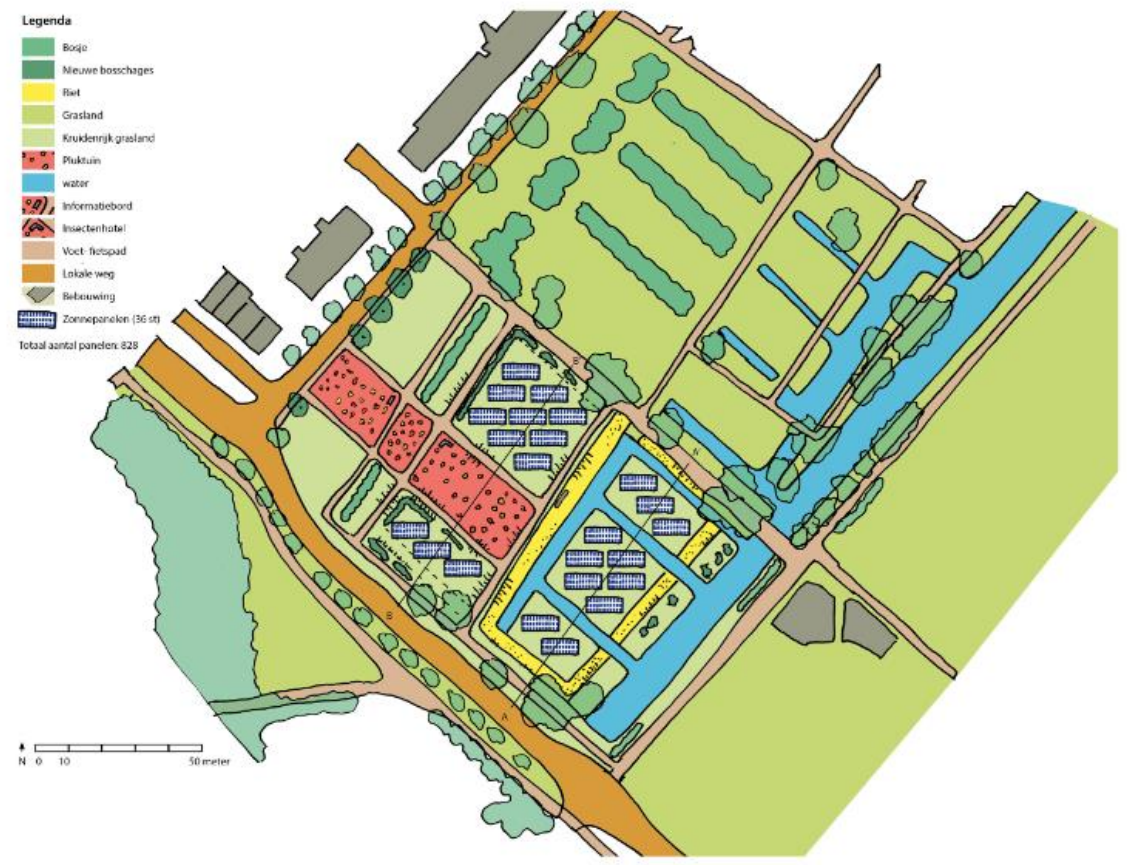

Voorbeeld, Park Meentweide

Energietuin, recreatieve en educatieve functie

- Participatief ontwerpen
- Zuidopstelling panelen
- Natuurlijke afscheidingen: heggen, houtwallen, sloten met natuurlijke oevers
- Beplanten met Europese soorten
- Beheer regelen

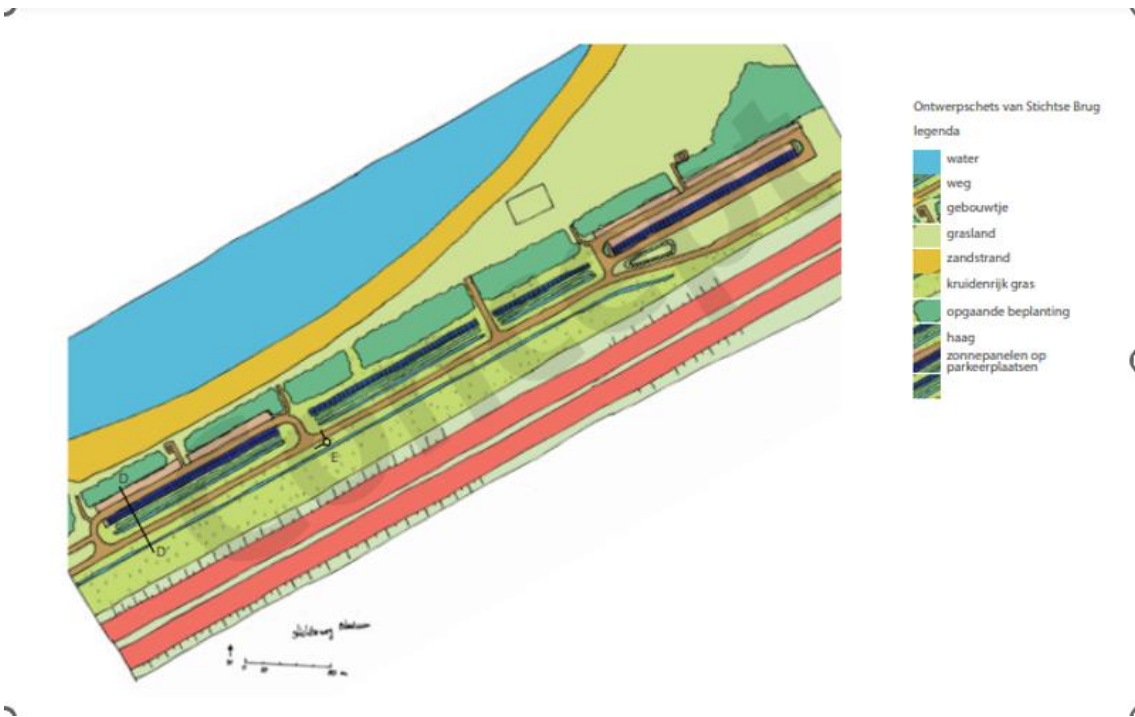

Voorbeeld: Strand Voorland Stichtse Brug (Blaricum)

Verhard terrein in recreatiegebied -> lage natuurwaarde

Alleen zichtbaar vanaf snelweg, weinig impact op natuur

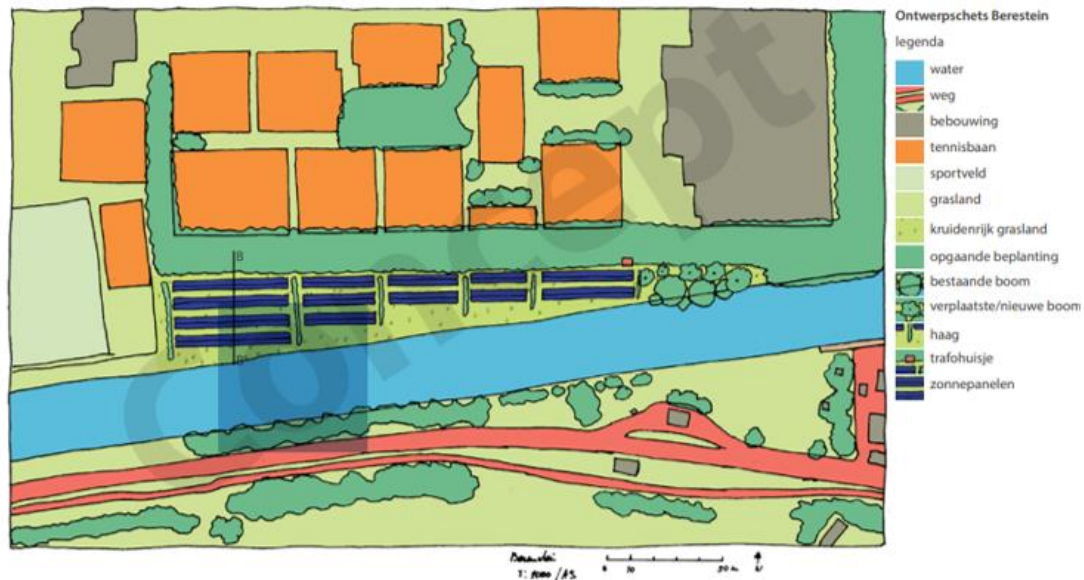

Voorbeeld: Projectlocatie Berestein, Hilversum

Grasveld van de gemeente, niet goed zichtbaar vanaf weg en water. Geen beschermde natuur, locatie naast sportpark

Kans voor zonneweide en groene verbinding tussen Hilversum en Kortenhoefse Plassen

Natuurinclusief zonnepark Laag Holland

Kernkwaliteiten van het landschap verbeterd

- Randen ingepakt met riet en sloten
- Ruimte open houden
- Verhoging waterpeil
- Stop bemesting
- Maaien en afvoeren

Einde

Combineren met windmolens

Alleen als dat past bij de kernkwaliteiten van het landschap

- Liever clusteren
- Alleen in (industrieel) bebouwd gebied
- Niet langs vogel trek- en fourageer routes
- 's Nachts niet verlicht
- Op stil bij nadering van vogels en vleermuizen

Versterk Landschap Laag-Holland

Kernkwaliteiten van het landschap

- Veenpakketten
- Verkavelingspatroon en historische watergangen
- Geometrisch inrichtingspatroon droogmakerijen
- Karakteristieke dijk- en lintdorpen
- Grote openheid van het landschap
- Veen- en weidevogels

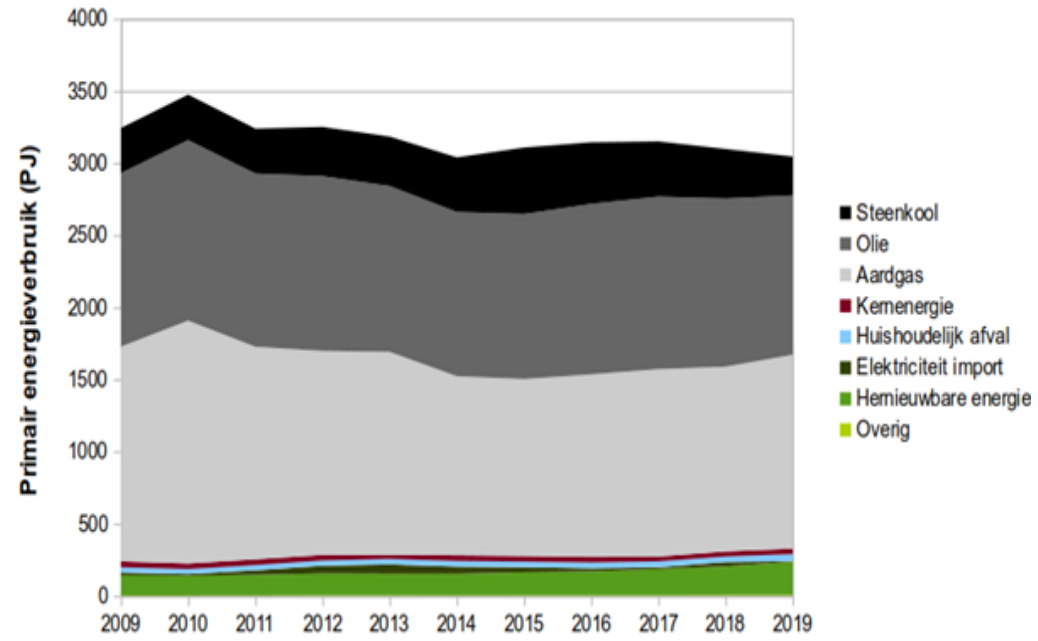

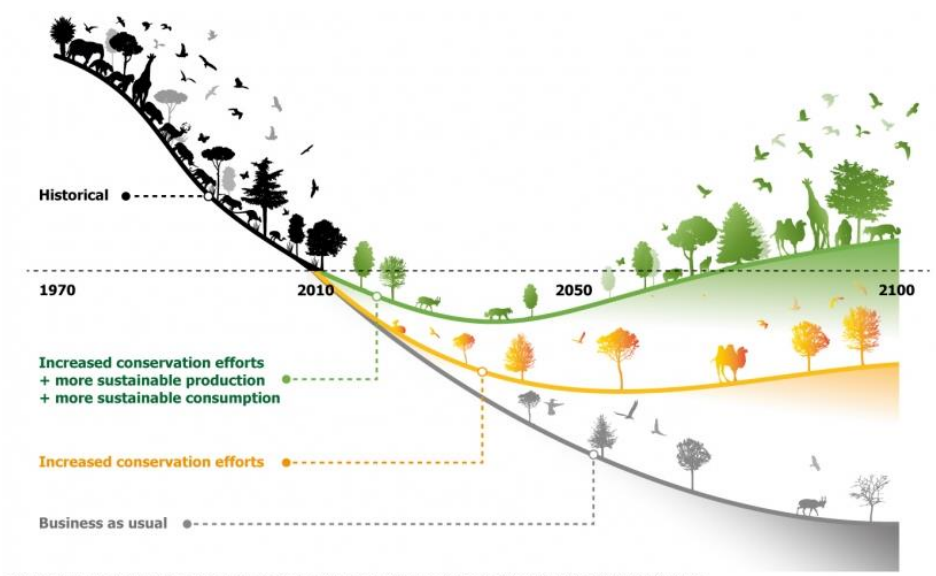
Dringende opgaven

Wat zijn de belangen?

Fossiele energie uitbannen

Afname biodiversiteit vraagt om drastische maatregelen

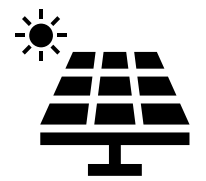
This artwork illustrates the main findings of the article, but does not intend to accurately represent its results (<https://doi.org/10.1038/s41586-020-2705-y>)

Voorbeeld: energietuinen

Toegankelijk terrein met opwek duurzame energie. Schoonheid van duurzame energie laten zien, combinatie met recreatie en natuur

Participatief ontwerpproces: omgeving denkt mee over functies en inrichting

Duurzame energie-opwek

Ruimte voor natuur

Recreatie, beleving, educatie

© Energietuinen Nederland / de Natuur en Milieufederaties

